

Olaf Orderløkken

Nedskriverens navn Gunnar Rudi

Adresse

Fødselsår

Fødested

Er det egne opplevelser som skildres? Nei

Fortellerens navn Olaf Orderløkken

Adresse Lesja

Fødselsår 1883

Fødested Lesja

I gamle dager eksisterte det en form for nødsarbeide på Lesja som gikk under betegnelsen fegod (utt. fego eller fego). Ordningen omfattet fullt arbeidsføre folk som ikke kunne få seg arbeid på annen måte.

Det ble etter matrikkelen utlignet et visst antall dagsverk på hver gård, da bonden pliktet å gi de arbeidsløse underhold og en daglønn på 3 skilling. Denne ble helst utbetalt i korn eller mel. Utligningen ble visstnok foretatt av fattigkommisjonen.

Fegodarbeiderne var for en stor del innerster. De ble dsatt til alt forefallende arbeid; vinterstid stod de for det meste på låven og tresket.

Jeg kan ikke huske folk som har vært fegodarbeidere. Det er vel omkring 100 år siden ordningen har vært praktisert.

Daglønnene i jordbruket holdt seg imidlertid lenge lave. Så sent som i 1880-årene vet jeg at det unntagelsesvis fantes temmelig bra arbeidskarer her i bygden som gikk på gårdene for 20 øre dagen.

Jeg kjenner ikke til at det har vært husmenn med full arbeidsplikt her i nabolaget. Når husmennene arbeidet på husbondsgården utenom "leien", fikk de full daglønn som andre arbeidsfolk. Her i bygden var det små gårder, og mange bønder trengte arbeidshjelp bare i årets travleste sesonger.

Mange husmenn påtok seg å vinterfore sau for bøndene. Omkring 1895 ble en slik "saufofle" betalt med 3-4 kroner, men tidligere lå betalingen på 2 mark.

Like ned til mine unge dager kunne også mange tjenestefolk ha rett til å vinterfore en sau - enten for seg selv eller andre - på gården der de tjente. Dette ble i tilfelle regnet som en del av deres årslønn.

Mange husmannsbruk på Lesja ble til på følgende måte: Før sameieskogen i bygden ble utskiftet, satte en del rydningsmenn seg ned der. En slik rydningsmann måtte på forhånd gjøre avtale med en av sameieskogens parthavere og gi seg inn under denne som husmann.

Vedkommende måtte så svare sin husbond noen dagsverk i leie, men til gjengjeld fikk han rett til å ta ved og gjerdefang i sameiet.

Av og til forekom det imidlertid at folk uten videre bygde seg en liten stue inne i sameieskogen, dyrket litt omkring denne og utvidet rydningen litt etter hvert. Slike rydningsmenn hadde selvfølgelig ingen rett til å ta noenting i skogen, men de ble ikke utsatt for rettslig forfølgelse dersom de var varsomme. Det falt imidlertid svært vanskelig å holde det for rydningsmenn som ikke hadde gitt seg inn under noen bonde, og de ble helt uten skogvirke etter at sameieskogen ble utskiftet.